

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת ערובין, דף ע"ב

"שמע מינה מקום לינה גורם! אמר רב יהודה אמר רב: במקבלי פרס שנו"

תרע - שער
נהמא - לחם

הסבר: רב אומר שהמשנה עוסקת בכמה אחים שהיו מקבלים מנות מזון מבית אביהם ואוכלים אותן בבתיהם, ולכן כל אחד מהם צריך לתת עירוב בנפרד.

על המפה

כוכב הרוחות-כוכב הירדן- אחוזה שושנה

כוכב הרוחות הוא אתר ארכיאולוגי הנמצא באזור דרום הגליל התחתון וצפון בקעת הירדן, בין הכנרת ובית שאן. הוא נקרא גם כוכב הירדן ויפה נוף. במקום נמצאים שרידים של היישוב "כוכב" מתקופת התלמוד, ביניהם בית כנסת ואבנים עם סמל המנורה, ושרידיה של מצודה צלבנית שנבנתה במאה ה-12. במאה ה-18 נבנה במקום כפר בדואי, שנכבש במלחמת העצמאות. המקום נקרא כך על שם הרוחות החזקות הנושבות בו, וכונה על ידי הצלבנים "יפה נוף" בשל הנוף המרהיב הנשקף ממנו. בשנת 1959 תשי"ט הקים מאיר הר ציון בסמוך למצודה את "אחוזה שושנה", שנקראה על שם אחותו שנרצחה על ידי בדואים במדבר יהודה, ובשנת 2011 הוקמה במקום תצפית על שם הרמטכ"ל דן שומרון. כיום מנוהל האתר על ידי רשות הטבע והגנים.

מבט מהאוויר על כוכב הירדן
(Wikipedia, AVRAMGR)

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים ע"ו
פרשת נח | ל' בתשרי- ו' בחשוון (18-24 לאוקטובר)

דף ע"ו: כוחם של היו"רשים

זמן שהתגורר בחצר אחת, לא השתתף בערוב החצרות, ואמילו לא ביטל את רשותו. בני החצר הצטרפו, מפני שקעת אינם יכולים לטלטל בחצר. בשבת בבוקר התברר שהזמן הזה נמטר. אחד השכנים אמר - נבקש מהיו"רשים ש"יבטלו" את הרשות שלו בחצר, ואז נהיה ראויים לטלטל בה. השכן השני אמר - הרי בכניסת שבת לא היה הבית שיף להם, כי הסבא עוד היה חי, מי אמר שהם יכולים "לבטל"? **רב נחמן אומר**, שאמילו שבתחילת השבת לא היה הבית שיף ליו"רשים, כי הסבא עוד היה חי, אבל היו"רשים נחשבים "ממשיכים" של הנמטר, ומה שהוא יכול היה לעשות, גם הם יכולים לעשות.

דף ע"א: גבית אוכל לשיתוף מבואות

כדי להתיר את הטלטול מהחצרות למבוי גוברים אוכל מכל הפתחים שבכל החצרות ועושים שיתוף מבואות. יש מקרה מיוחד, שבו אין צריך לגבות אוכל מכל האנשים - וזה אם כל השכנים שבמבוי, שברחוב, שותפים בעסק; למשל, כל השכנים שותפים בחנות לממכר יין, ובאחת החצרות שבמבוי ניצבת חבית יין ששיכת לכל השכנים. **קעת כבר אין צריך לעשות שיתוף מבואות, כי שיתוף מבואות עושים כדי לשותף את כל השכנים יחד, והנה, הם כבר שותפים בחבית היין.**

דף ע"ב: משפחות אחדות המתגוררות בדירה אחת

בחצר שיש בה בתים אחדים, צריך לעשות ערוב חצרות לפני שבת, כדי שניתן יהיה לטלטל חפצים מן הפתחים אל החצר ומבית לבית. מכל בית נוטלים כיכר לחם, ואת כל הכיכרות שמים בבית אחד. כך עושים ערוב חצרות. אם בדירה אחת מתגוררות משפחות אחדות, אין צורך לטול כיכר לחם מכל משפחה בנפרד, אלא די בכך שמשפחה אחת מן המשפחות הגרות בדירה תיתן כיכר לחם, וזה נחשב עבור כל המשפחות המתגוררות בדירה. בית הלל סוברים, כי גם כאשר משפחות אחדות מתגוררות באולם גדול שיש בו מחיצות, וכל משפחה מתגוררת מאחורי המחיצות שלה, גם במקרה זה אין צורך לגבות ערוב חצרות מכל משפחה, שהרי כולם גרים במקום אחד.

דף ע"ג: הישן במקום אחד ואוכל במקום אחר

מה דינה של משפחה שמשתמשת בשני בתים - בחצר אחת יש להם בית בו הם ישנים בלילה, ויש להם בית נוסף, בחצר אחרת, בו הם אוכלים את סעודותיהם. היכן הם צריכים לעשות ערוב חצרות? בחצר של הבית בו הם ישנים, או בחצר של הבית בו הם אוכלים? קיימת מחלוקת בנושא. **לדעת רב, מקום האכילה הוא העיקרי**, ולכן הם צריכים להשתתף בערוב חצרות בחצר בה הם אוכלים. **שמואל חולק וסובר, כי מקום השנה הוא העיקרי**, והם צריכים לעשות ערוב חצרות בחצר בה הם ישנים.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

פעולות התגמול

בשנות החמישים והשישים של המאה ה-20 נקטה ישראל במדיניות של פעולות תגמול בתגובה לפיגועי טרור והתקפות מצד הערבים. את הפעולות הובילו ראש הממשלה דוד בן גוריון והרמטכ"ל משה דיין. התפיסה מאחוריהן הייתה שלא ניתן למנוע כל פיגוע טרור, אבל אפשר לגבות מהאויב מחיר כבד עבור דם יהודי, שיבהיר לו שמעשים כאלה יעלו לו ביוקר. לשם ביצוע פעולות התגמול הוקמה יחידה 101, שהתמזגה בהמשך עם הצנחנים, אך גם כוחות צבא אחרים לקחו בהן חלק. בין פעולות התגמול הידועות היו פעולת קיביה, מבצע חץ שחור, מבצע אלקיים, מבצע לולב ופעולת סמוע.

תקיפת תחנת המשטרה הירדנית בקלקיליה, 1956 (בWikipedia, אברהם רוד_דובר צה"ל)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער:

בדרכו חזרה מבית הספר, ראה דני בן ה-10 שני גורי חתולים קטנים ברחוב והחליט להביא אותם הביתה, לדאוג להם ולטפל בהם. כאשר דני נכנס הביתה עם גורי החתולים התעורר ויכוח בין בני הבית האם להשאיר את הגורים בבית או להחזיר אותם לרחוב.

מצד שני:

חלק מבני הבית טענו שאין מקום בבית להכניס אליו עכשיו גורים, וגם מי יודע האם הגורים הללו בריאים או שאולי הם חולים, ואולי בכלל אימא שלהם תחפש אותם ולכן צריך להחזיר אותם לרחוב למקום בו מצאו אותם.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שהגורים מסכנים ורעבים, ולכן צריך להשאיר אותם בבית ולטפל בהם. הערך של צער בעלי חיים הוא ערך יהודי חשוב ואסור להשאיר גורים ברחוב.

וא... מה?
צ'תכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

בהמה טהורה

בהמה טהורה היא בהמה המותרת באכילה. התורה קובעת שהסימנים של בהמה טהורה הם שהיא בעלת פרסות שסועות ומעלה גרה. בהמה שיש לה רק אחד מהסימנים הללו אסורה באכילה. בין הבהמות הטהורות: פרות, עיזים וכבשים.

4 דקות

מי אני?

- נחשב לאחד הלוחמים הטובים ביותר בצה"ל.
- היה מפקדה הראשון של סיירת צנחנים וממקימי סיירת מטכ"ל.
- לאחר שאחותו נרצחה בידי בדואים, ערך עם חבריו פעולת תגמול ונקמה נגדם.
- למקום שבו גר קרא "אחוזת שושנה" על שם אחותו.

ללא טלוא

למדינת ישראל

למדינת ישראל

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0
התלמוד	רבי יהודה	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	הקמת ביהמ"ק ה-2	חורבן ביהמ"ק ה-1	חורבן ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	אפרים ומנשה	בניי במצרים	בריאת העולם
495	הנשיא	רבי	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	הקמת ביהמ"ק ה-2	חורבן ביהמ"ק ה-1	חורבן ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	אפרים ומנשה	בניי במצרים	בריאת העולם

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים ע"ד-ע"ו

דף ע"ד: דיני החצר

חצר המוקפת בארבע מחיצות - הרי היא רשות היחיד.

חצר המוקפת בשלוש מחיצות - גם היא רשות היחיד מן התורה, אך חכמים הורו, שאין לטלטל בה, עד שלא יעשו "תיקון" בצד הרביעי בו אין מחיצה.

איזה "תיקון" צריך לעשות? אין צורך לבנות שם מחיצה חדשה, אלא ניתן להניח מחיצה קטנה בגובה עשרה טפחים ובאורך ארבעה טפחים, ואז כבר מותר לטלטל בחצר. קיימת אפשרות נוספת, להציב שני עמודים, "לתיים", משני הצדדים של הצד שאין בו מחיצה.

אלו הם דיני החצר. לעומת זאת, כאשר קיים **מבוי - רחוב, שיש לו שלוש מחיצות**, ה"תיקון" שצריך לעשות לצד הרביעי קל יותר. ניתן להניח "קורה" מעל הפתח, או "לחי" אחד בפתח.

דף ע"ה: החצר הפנימית והחצר החיצונה

בדף זה לומדים את המשנה בה אומר רבי עקיבא, כי יש מקרה של **אדם, שאין על פי שאינו מתגורר בחצר, בכל זאת הוא חייב להשתתף בערוב החצרות**.

מקרה זה הוא כאשר יש אדם שיש לו זכות מעבר בתוך החצר. אין יתכן דבר כזה, שאדם שאין לו בית בחצר, יש לו זכות לעבור בתוך החצר של אחרים?

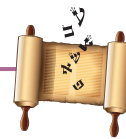
התשובה היא, למשל, חצר גדולה, הנמצאת ליד הרחוב, ומאחורי החצר הגדולה, יש חצר נוספת. אי אפשר להיכנס אל החצר השנייה, בלא לעבור דרך החצר הגדולה. אם כן, בשעה שגבנו את הבתים ואת החצרות הללו, נתנו זכות לבני החצר הפנימית, לעבור בתוך החצר החיצונה, כדי להגיע אל החצר שלהם.

דף ע"ו: פרק ז' - חלון

שמו של הפרק השביעי של מסכת ערובין הוא "חלון". **מדוע התנאים והאמוראים התעניינו בחלון שבין שתי חצרות? מפני שחלון זה משפיע על דיני ערוב חצרות**.

כאשר בני חצר אחת עושים ערוב חצרות ביניהם, מותר להם לטלטל מן החצר שלהם אל בתיהם ולהפך. האם הם רשאים לטלטל כל דבר מן החצר שלהם אל החצר הסמוכה להם? התשובה היא לא, מפני שהם לא עשו ערוב חצרות בין שתי החצרות.

אם בני שתי החצרות אכן עושים ביניהם ערוב חצרות - הם רשאים לטלטל מחצר אחת לחצר השנייה. אבל, אם יש קיר בגובה עשרה טפחים בין שתי החצרות, אין הם יכולים לעשות ערוב חצרות יחד, שהרי אין קשר ביניהן. לכן דנו החכמים, מה דינן של חצרות, שיש ביניהן כותל, אך יש בו חלון בתוך גובה עשרה טפחים מהקרקע. האם החלון גורם שיש קשר בין שתי החצרות? בכך דנו התנאים והאמוראים.

דבר תורה

שני חטאים קשים מופיעים בפרשתנו: חטא דור המבול וחטא מגדל בבל. החטאים הללו גדולים בחומרתם, אך שונים זה מזה במהותם. חטאם של דור המבול היה בעניינים שבין אדם לחברו - גזל ועריות, בעוד בוני המגדל חטאו במרידה בה' - בין אדם למקום. רש"י בפרשתנו מסיק מהעונש שקיבלו החוטאים - איזה משני החטאים גדול וחמור יותר: דור המבול נענש במיתה והרס לעולם כולו, בעוד בוני המגדל נענשו בפזיזות בכל קצוות העולם, אך לא הושמדו. מכאן למד רש"י **עד כמה גדול כוחו של השלום בין בני אדם** - שעל אף שמרדו בוני המגדל בה' - הרי היו ברצון ובשאיפה אחת - ולכן לא נענשו בעונש החמור ביותר. לעומתם, דור המבול שלא מרדו באופן מוצהר בה' אך פגעו ביחסי האמון והחברה הפשוטים ביותר - נענשו בעונש קשה פי כמה וכמה.

חידה!

למדנו שלדעת שמואל מקום השינה נחשב למגוריו של האדם. זהו את האנשים הבאים בתנ"ך שגם הם קשורים לשינה:

1. הניח אבן גדולה מתחת לראשו כדי לישון עליה

2. ישן וחלם על פרות ושיבולים

3. שנתו נדדה וביקש שיביאו לו את ספר הזיכרונות

4. אישה הרגה אותו בזמן שישן

5. ה' הפיל עליו תרדמה ולקח חלק מגופו

(לומדים סוג א' למים)
(לומדים סוג א' למים)

שאלות השבוע

1. מתי אין צורך שכל השכנים ייתנו אוכל לשיתוף מבואות?

2. חצר שיש לה שלוש מחיצות, איזו רשות היא נחשבת?

3. מי חייב להשתתף בערוב חצרות למרות שאינו גר בחצר?

בין הפותרים נמנה תיער הגולה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il, *בפיקוח רואה חשבון

תלמוד ישראלי

בחסות חברת MEDISON
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 03-9250225 פקס: 03-9265608

מייסד ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
יו"ר חבר הנאמנים: רוח חיים פרייליכמן

